

Сидорук Анастасія Ігорівна
Студентка 1 курсу ОС «магістр» факультету фінансів та обліку
Науковий керівник: д.е.н, професор кафедри
фінансів ім. С. І. Юрія Демянишин В.Г.
Тернопільський національний економічний університет

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ І ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ ДО ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРАКТИКИ

У країнах із розвинутою економікою державне управління у сфері надання суспільних та державних послуг, спрямоване на кінцевий результат, це є чітко визначеною тенденцією на протязі останніх років.

Програмно-цільовий метод бюджетування, забезпечує зв'язок між ресурсами, що були використані та результатами, що отримані, на основі вимірюваних результатів регулює розподіл бюджетних коштів між програмами, сприяє більшій ефективності та прозорості. Метою програмно-цільового методу бюджетування є забезпечення використання державних коштів протягом заданого періоду для надання державою конкретних послуг.

Необхідність у звітуванні перед громадськістю закріплена на законодавчому рівні, також є громадський контроль: професійні об'єднання, асоціації, ради, рекомендації яких виконують суб'єкти суспільних фінансів. Звіти щодо показників ефективності та результативності бюджету є відкритими та публікуються у ЗМІ та публічно обговорюються. Планування щодо спрямування фінансових ресурсів у майбутньому періоді здійснюється з врахуванням розрахунків показників ефективності та результативності бюджету звітного періоду.

Програмне фінансування вперше було запроваджено у середині ХХ ст. у США. За ініціативою департаменту оборони було також запроваджено програмно-цільовий метод бюджетування та була задекларована така практика в усіх підрозділах державного управління. Впродовж всього бюджетного процесу

Адміністративно-бюджетне управління за необхідності переглядає стратегічні плани органів влади протягом року. Існує декілька видів цілей, що мають бути зазначені у стратегічному та річному плані. Структура цілей будується починаючи із загального кінцевого результату діяльності міністерства та закінчується окремими цілями щодо вироблення продукту та послуги. У стратегічному плані відображаються цілі щодо кінцевого результату, а у річному виконавчому плані визначаються короткострокові цілі, які пов'язані з результатом річного виконання.

У Франції поступово вводиться законодавство, яке здійснює регулювання бюджетного процесу в країні та визначає структуру нової системи бухгалтерського обліку, а саме: реалізуються окремі положення; визначаються цілі та структура нової системи обліку; відбувається повне запровадження цього закону. Введення в дію нового законодавства вимагає змін в бюджетній політиці, яка сформована у контексті бюджетної системи та заснована на бюджетному контролі, відповідальності і результативності керівників; удосконалення системи державного фінансового контролю, запровадження показників результативності використання бюджетних коштів, посилення відповідальності керівників бюджетних установ.

У Великобританії рівень централізації державних фінансів є одним із самих високих у світі. Дві третини податків у країні акумулюються в державному бюджеті. Через виділення цільових грантів, дотацій, субсидій фінансові державні ресурси перерозподіляються між місцевими органами влади, при цьому враховуються національні пріоритети при формуванні планів розвитку та бюджетів, це надає можливість державі проводити єдину фінансово-економічну політику [1].

У Канаді у сфері впровадження бюджетування зміни у системі державного управління відбуваються постійно через впровадження прогресивних механізмів. Чіткий розподіл повноважень і відповідальності між учасниками державного управління, бюджетування за результатами, необхідність ефективної координації дій є важливим. Галузеві міністерства,

департаменти та їх служби внутрішнього аудиту, які готують звіти про результати аналізу та звіти про напрями майбутньої діяльності забезпечують розвинуту систему збору даних про результативність бюджетних видатків.

Досвід в розвинутих країнах формування бюджетної політики та реалізації її основних пріоритетів показує, що реформа у сфері бюджетних відносин повинна проводитися із врахуванням особливостей соціально-економічного розвитку країни. На даному етапі розвитку державних фінансів відстежуються перетворення системи управління бюджетними видатками через підвищення рівня середньострокового бюджетного планування; визначеним є і розвиток державного управління щодо надання державних послуг - використовуються відповідні механізми бюджетування для того, щоб покращити результативність використання бюджетних коштів; за допомогою якісних і кількісних індикаторів відбувається удосконалення системи планування і моніторингу соціально-економічної результативності бюджетних видатків [2].

Програмно-цільовий метод як інструмент бюджетного регулювання дозволяє окреслити пріоритети щодо існуючих фіскальних обмежень. Досвід країн з розвинутою економікою щодо реалізації заходів бюджетного регулювання показує необхідність формування бюджетної політики яка буде спрямована на інституційні перетворення фінансової системи, підвищення фіскальної транспарентності та удосконалення податкової системи. Важливим також є збалансування дохідної та видаткової частини бюджету, що передбачає посилення фінансового контролю за державними видатками, пошуком нових джерел бюджетних надходжень та підвищення рівня управління державними борговими зобов'язаннями.

Список використаних джерел:

1. Макогон В.Д. Бюджетна політика у країнах ЄС. *Вісник КНТЕУ*. 2011. № 6. С. 36-46
2. Павелко А.В., Чугунов І.Я. Бюджетна політика економічного розвитку. *Вісник КНТЕУ*. 2015. № 2. С. 64-73.